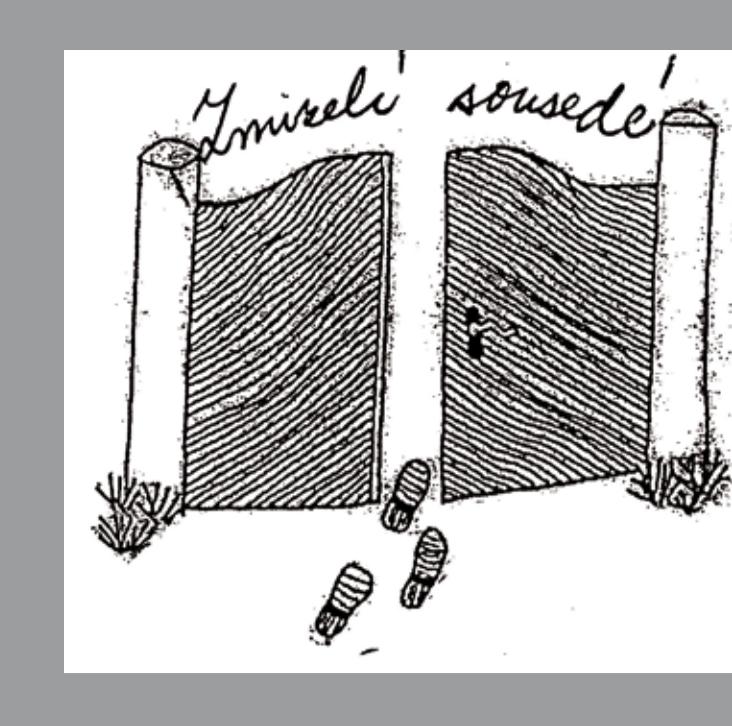
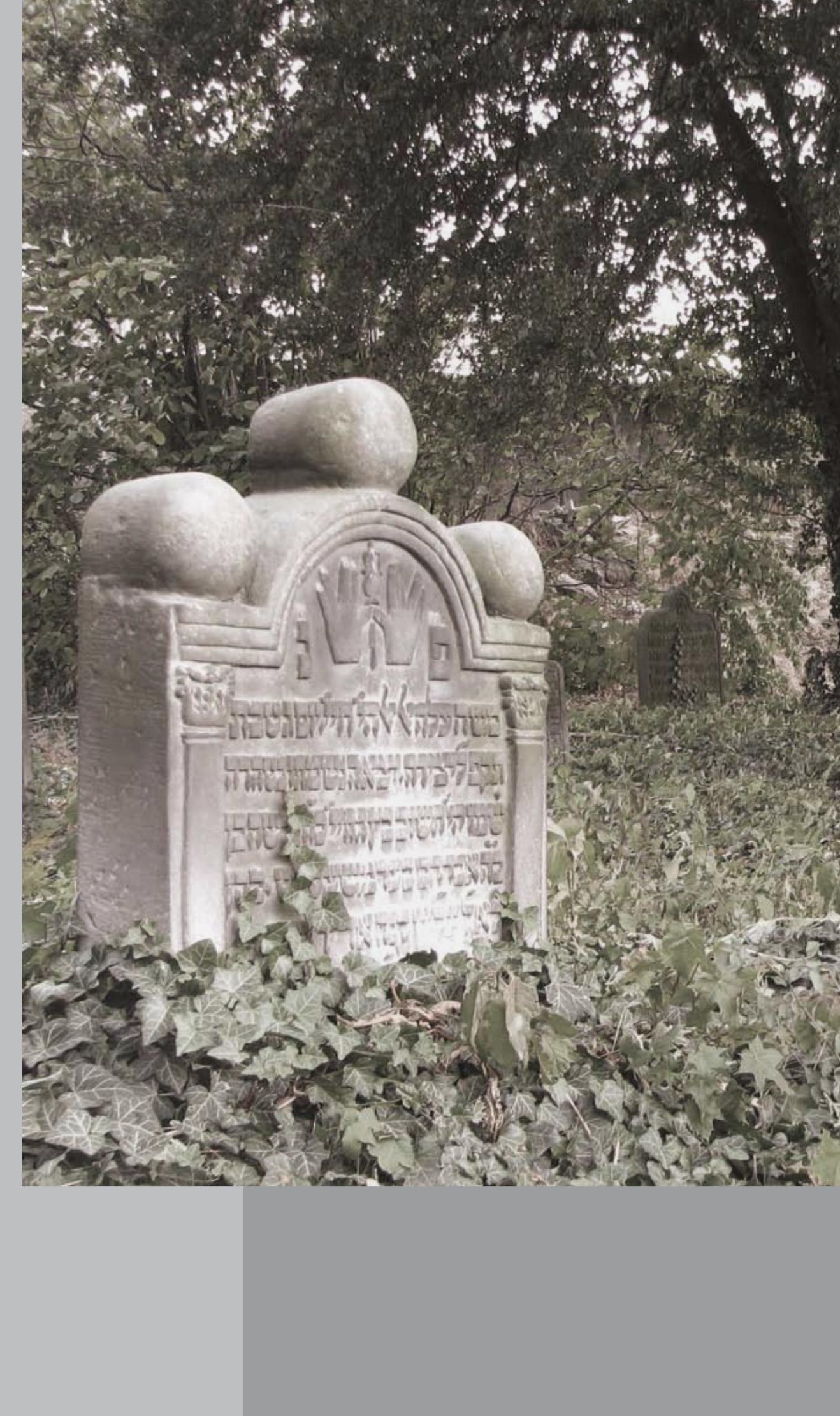

Byšičtí zmizelí sousedé

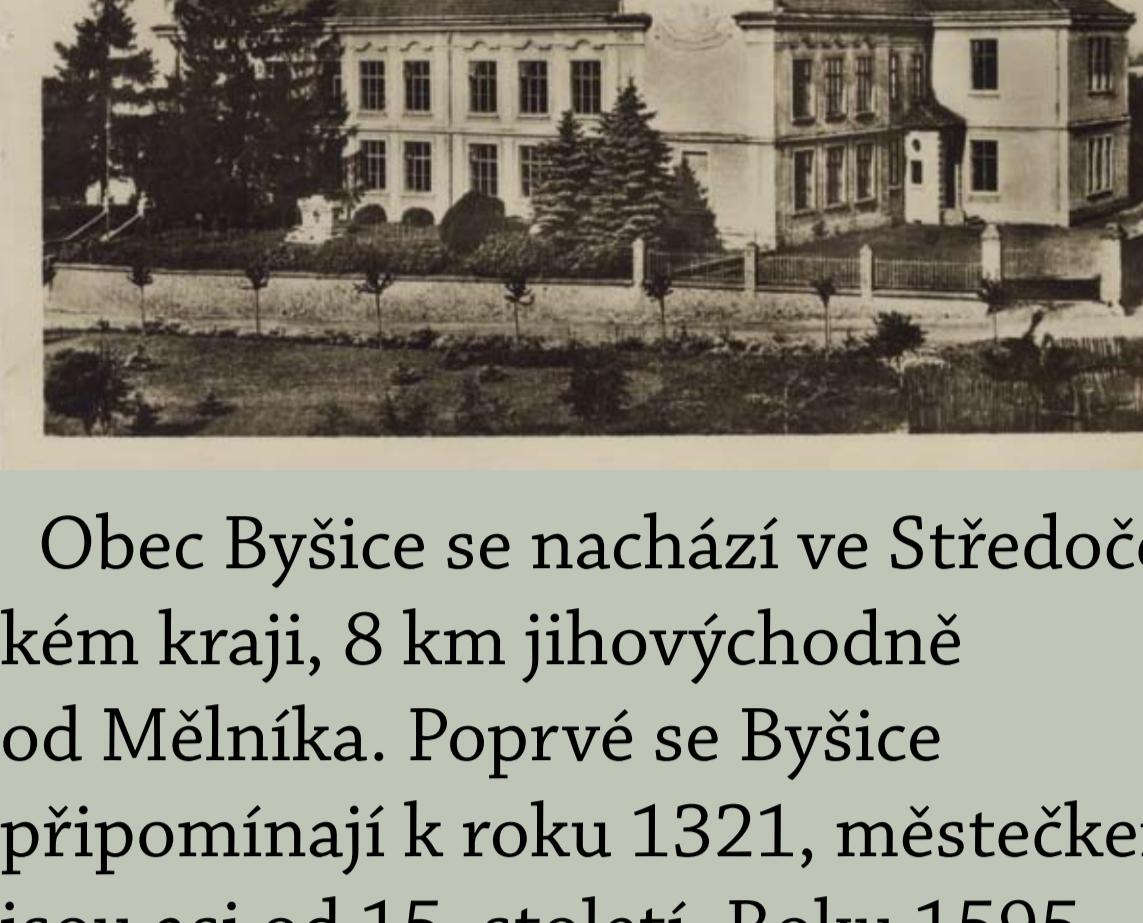
pocta dětským obětem holocaustu

Povinností každého člověka je rozeznat dobro a zlo, správné a nesprávné, spravedlivé a nespravedlivé.

Zde leží Abraham Beer ben Katz, jeho památnka budí připomenuť. Zemřel v dobrém jménu v mar chěšvan roku 1820. Byl mužem, jenž činil dobré skutky, které mu budou odplacený, činil a následoval její mívce.
Po všechny dny nezíštně přiváděl potřebné hosty, jak chudé, tak i bohaté. Dával milodary chudým a opuštěným, proto budí jeho duše zapsána do svazku živých. (překlad Zuzana Tlášková)

Obec Byšice se nachází ve Středočeském kraji, 8 km jihovýchodně od Mělníka. Poprvé se Byšice připomínají k roku 1321, městečkem jsou asi od 15. století. Roku 1595 koupil v Byšicích dům Žid David, což představuje první doklad o zdejším židovském osídlení. Židovský hřbitov se zachovalými 197 náhrobky byl založen na počátku 17. století.

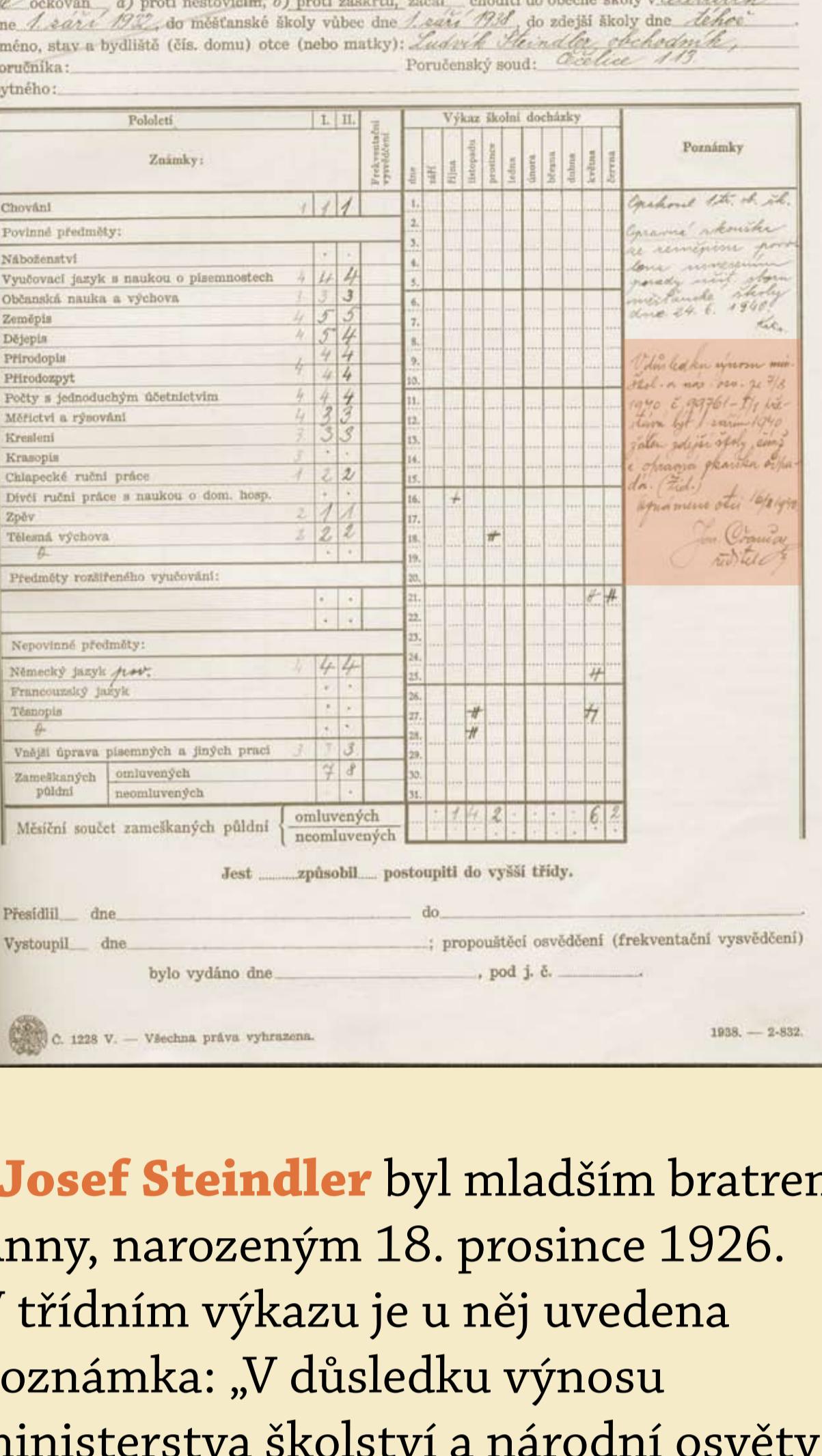
Do byšické školy chodili žáci a žákyně nejen ze samotných Byšic, ale i z okolních obcí, např. z Čečelic, Liblic, Hostina, Krp, Mělnického Vtelna, Řepína. Mezi nimi byly i děti židovského původu, což ony samy neodlišovaly, a to až do doby uplatňování norimberských zákonů. Ty vydělily šest žáků a žákyň, kteří docházeli do školy v obci, a rozhodly také o násilném ukončení jejich života. Všichni byli zařazeni do transportu C1, jímž odjeli 13. ledna 1943 z Mladé Boleslaví do Terezína, a následně 20. ledna 1943 do transportu Cq do Auschwitzu.

Anna Steindlerová se narodila 29. ledna 1925 v Kovářově. V Čečelicích, v domě čp. 113, rodina bydlela od roku 1932. Tatínek Ludvík byl obchodníkem s dobytkem, maminka Milada byla v domácnosti, obstarávala hospodářství. Ve svých šesti letech Anna nastoupila do obecné školy v rodné obci, do byšické měšťanské školy začala chodit 3. září 1937. Dodnes žije ve vzpominkách spolužáček a v památníku jedné z nich. Podle nich byla tichá, až odstrkovaná. Učila se dobře, ovšem s jednou výjimkou, kterou představoval tělocvik. Řadu domácích povinností plnila se svou čečelicíkou kamarádkou Hanou, s níž sdílela i holčičí starosti. Ta také uvedla, že Anne bylo místními fašisty znemožněno jít na ples. Ve třídních výkazech má Anna uvedeno náboženství izraelitské, ale ti, kteří rodinu znali, nevěděli žádné odlišnosti ve způsobu života Steindlerovy rodiny. Nicméně původ byl podle norimberských zákonů jasné definovaný.

Felix Wertheimer se narodil 8. října 1924 v Chrudimi. Do Byšic se jeho rodina přestěhovala v roce 1926 a hned na počátku následujícího roku se stal jeho otec, dr. Bedřich Wertheimer, ředitelem firmy Gráf, dnešní Vitany. Rodina bydlela v domě čp. 266 v areálu firmy. Do byšické obecné školy začal Felix chodit v září roku 1930 a o pět let později do zdejší měšťanské školy. V šestém roce docházky přestoupil na mělnické gymnázium, kam následoval svého o rok a půl staršího bratra Jindřicha. Školu museli opustit pro židovský původ v roce 1940. Tehdy již byl zbaven jejich tatíneka místa ředitele. Rodina se odstěhovala do nedalekých Přívor, do domu čp. 48, který patřil židovské rodině Weilů. Odsud odesíli Felix a Jindřich spolu s rodiči Růženou a Bedřichem na svou poslední cestu.

Josef Steindler byl mladším bratrem Anny, narozeným 18. prosince 1926. V třídním výkazu je u něj uvedena poznámka: „V důsledku výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze 7. 8. 1940 přestává být 1. září 1940 žákem zdejší školy (Žid).“

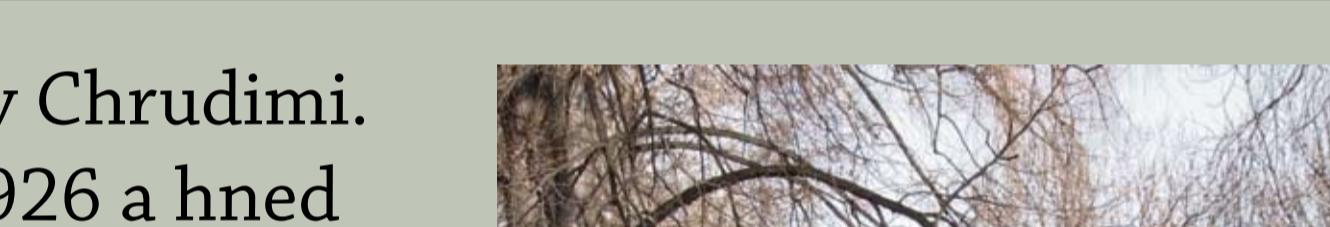
„Nech ti bůh záhná a ochraňuje tě, nech pán nechá svou tvář zářit nad tebou.“

Ludvík Steindler
(29. 1. 1897 - 20. 1. 1943)

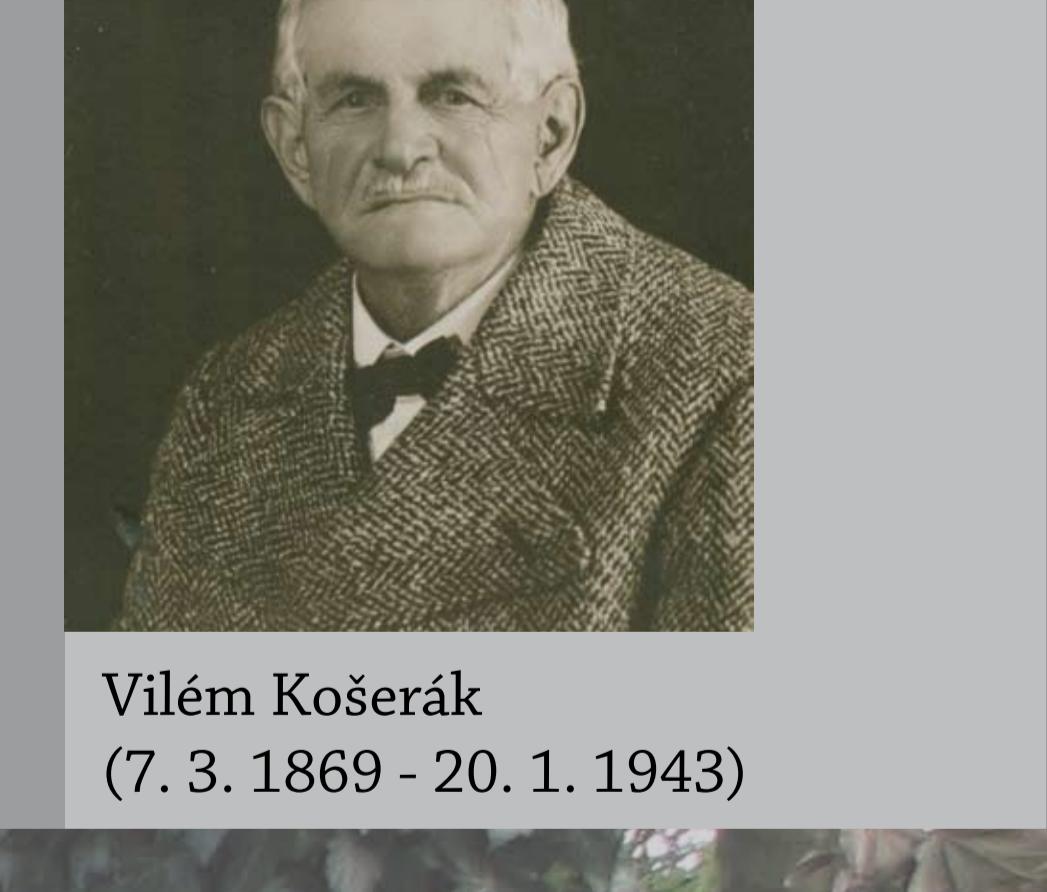
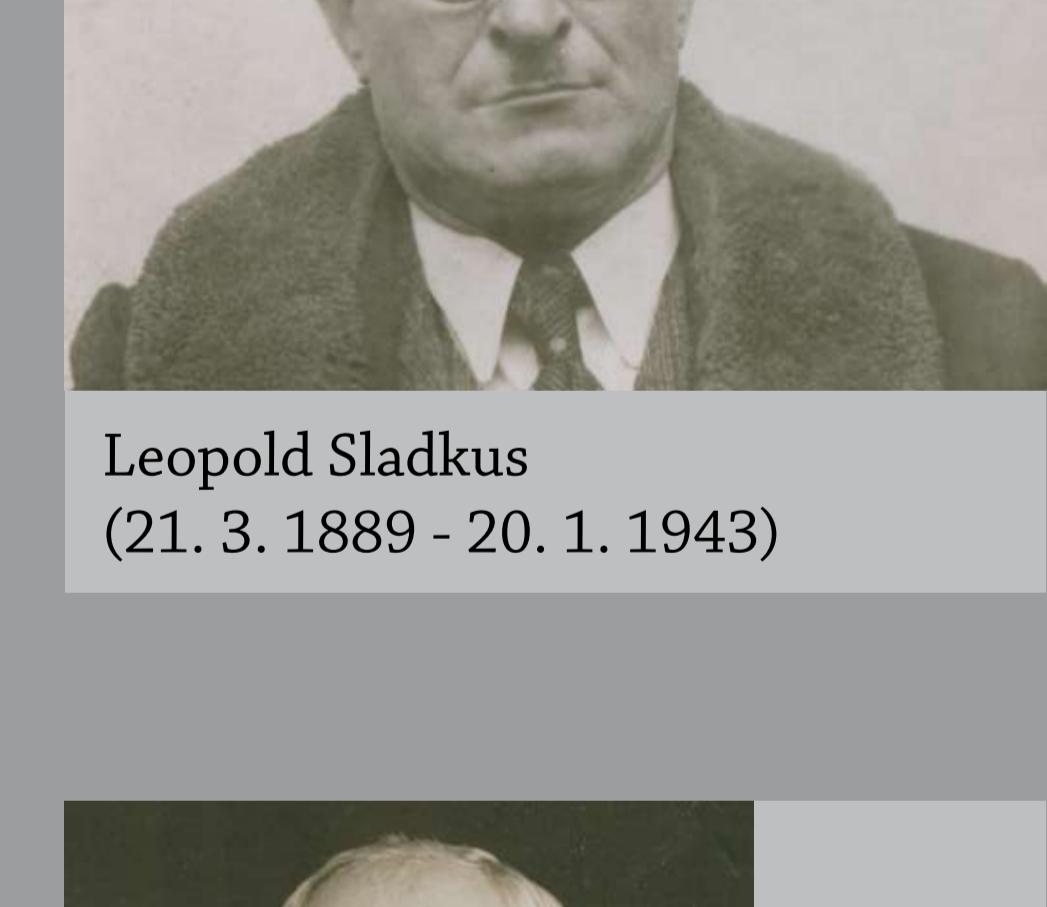
Milada Steindlerová
(8. 8. 1904 - 20. 1. 1943)

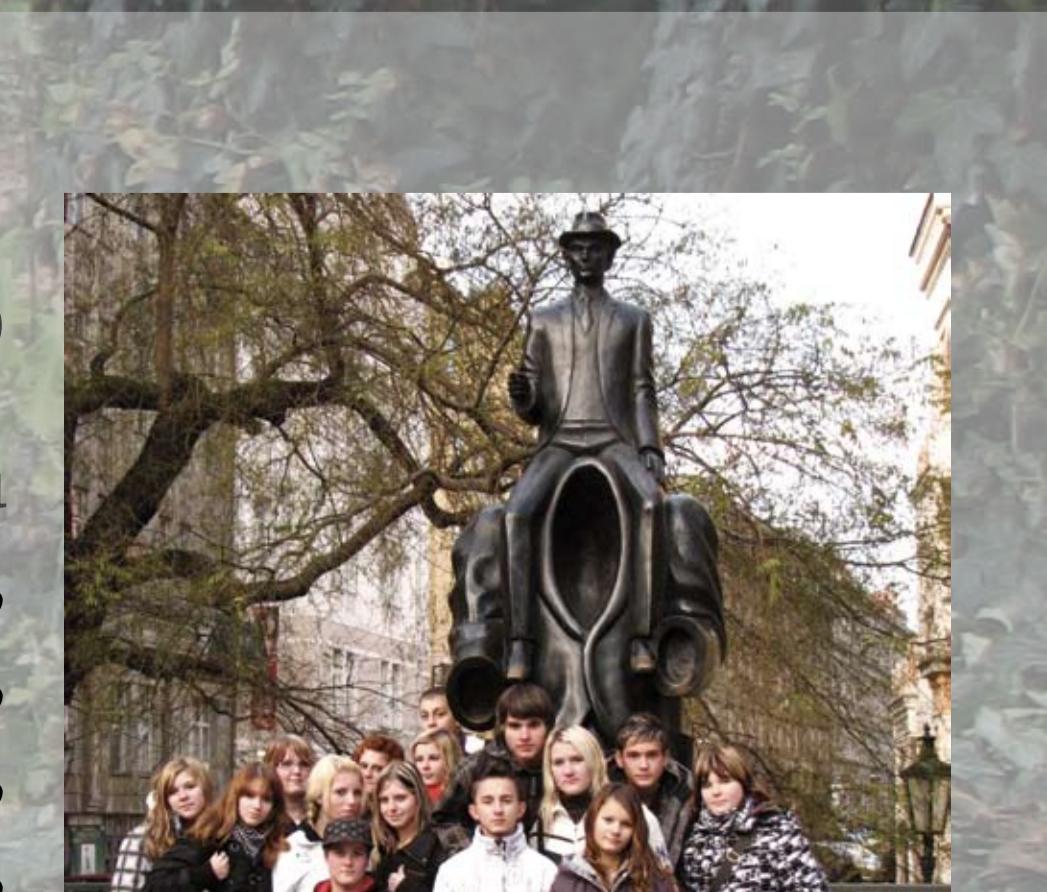
Růžena Wertheimerová
(14. 1. 1896 - 20. 1. 1943)

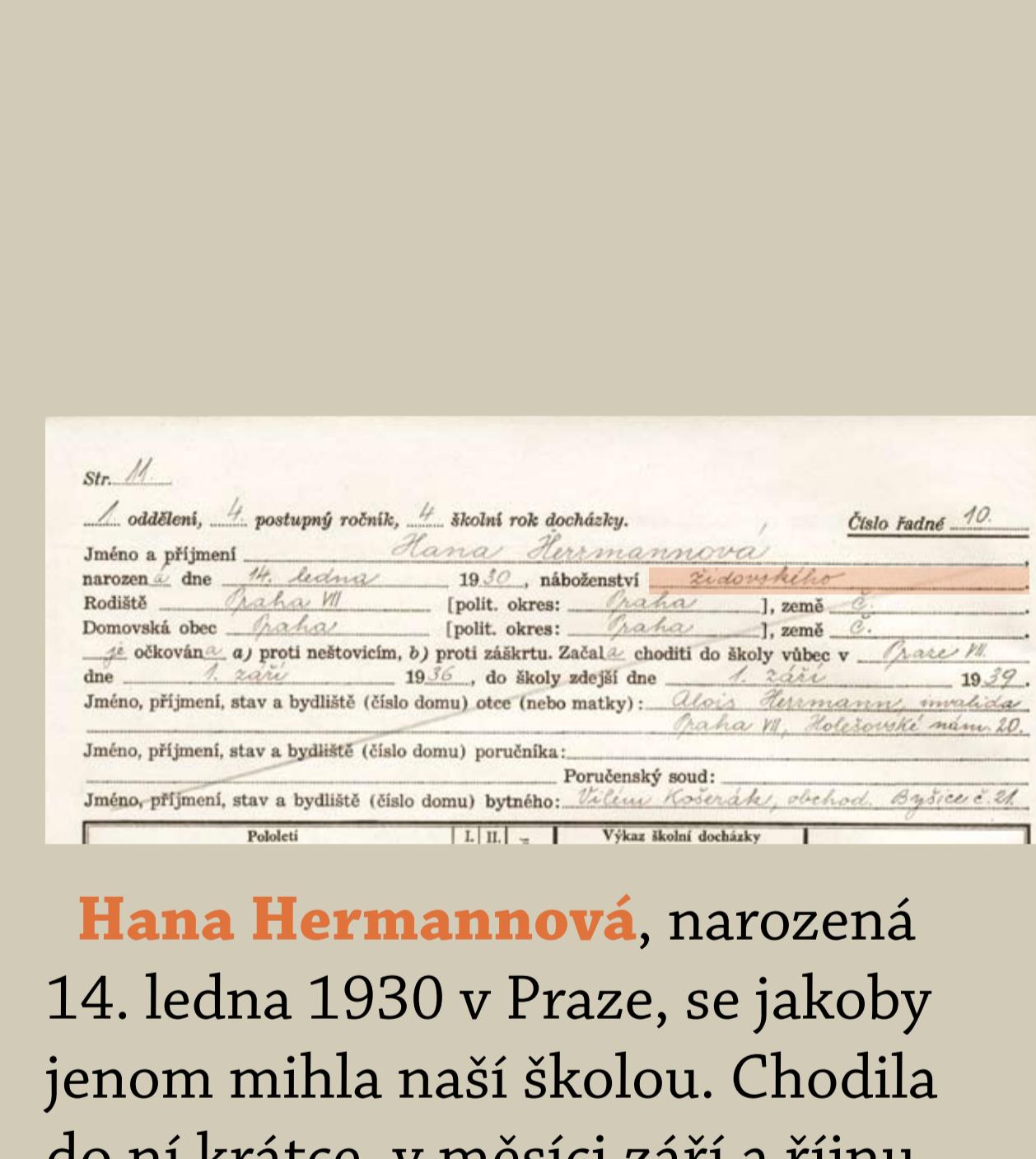
Dr. Bedřich Wertheimer
(12. 5. 1883 - 20. 1. 1943)

Leopold Sladkus
(21. 3. 1889 - 20. 1. 1943)

Vilém Košerák
(7. 3. 1869 - 20. 1. 1943)

Hana Hermannová, narozená 14. ledna 1930 v Praze, se jakoby jenom mihla naší školou. Chodila do ní krátce, v měsíci září a říjnu roku 1939. Ze záznámů v třídním výkazu vyplývá, že bydlela v Byšicích v domě čp. 21 u obchodníka Viléma Košeráka. Její životní pouť skončila shodně.

Olga Mehlová se narodila 17. května 1925. Žila v Byšicích v domě 246 se svou maminkou Kamilem a tatínkem Danielem. Maminka pracovala v domácnosti a tatínek byl obchodník cestující, který ale zemřel v průběhu školního roku 1936/1937. Známky měla Olga docela dobré. Největší problém pro ni představovaly počty, nejlépe se cítila v hodinách zpěvu. Dostávala i poznámky, jako např. „často vyrůsuje“ nebo „chová se drze“. „Když je napomínána, tak se tomu směje.“ Její spolužáci na ni vzpomínají v dobrém. Říkají o ní, že to byla krásná holka s černými kudrnatými vlasy. Před nástupem do transportu žila v Řepíně čp. 104.

Realizovano ZŠ a MŠ Byšice ve školním roce 2009/2010, www.zsbsyisce.cz (v židovském roce 5770)

Účastníci projektu

Kristýna Danková, Lucie Ducháčková, Michaela Dvořáčková,

Romana Efelerová, Jana Karabáčková, Vendula Klacková,

Kateřina Knoblochová, Kristýna Krupková, Miloš Ladra,

Petra Manželová, Barbora Mikešová, David Prejza, Jan Přibyl,

Zuzana Najmanová, Andrea Šimáčková, Michaela Utělenská

pod vedením Mgr. Renaty Špačkové

Archivní materiály poskytly: SOA Praha – SOKA Mělník,

Regionální muzeum Mělník, ZŠ a MŠ Byšice, Libuše Richterová

Foto: Renata Špačková, Janina Křimská

Projekt ZMIZELÍ SOUSEDÉ je organizován Vzdělávacím a kulturním centrem Židovského muzea v Praze za podpory o.s. Zapomenutí.

